İslam dininde
boşanma
(talak)
İBRAHİM BÖLÜKBAŞI

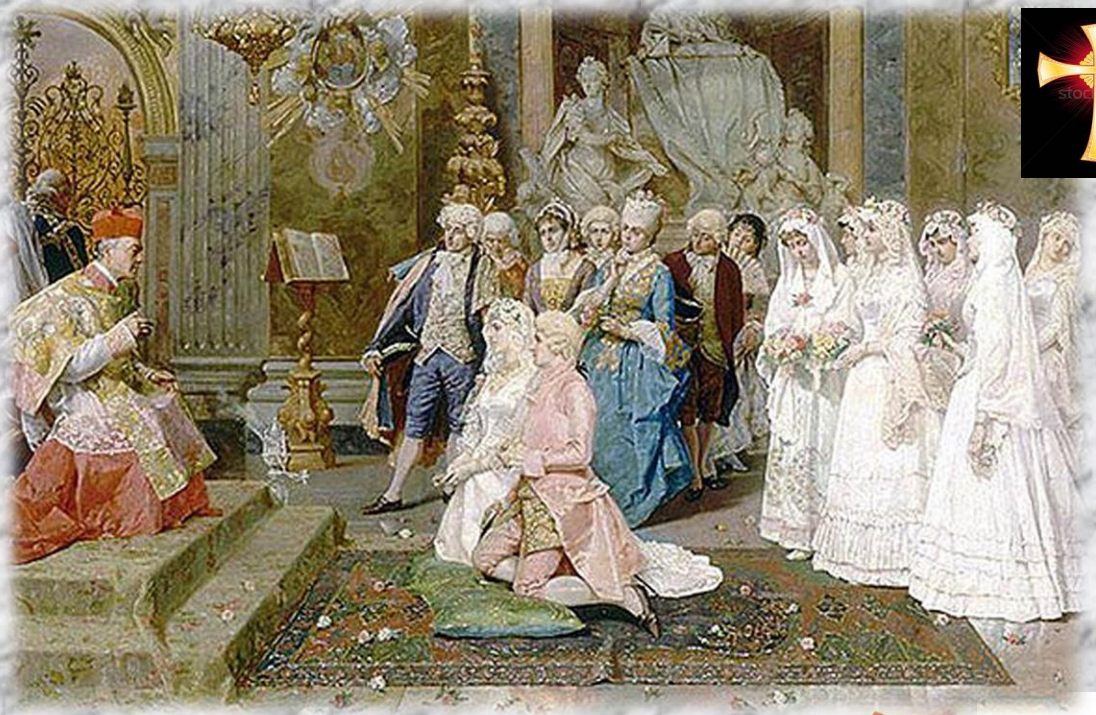

hiristiyanlarda boşanma

hiristiyanların kutsal kitabı İncilde , net bir şekilde evlilik hayatının sona eremeyeceğini söyler. Hz. İsa'nın, "Fakat ben size derim ki; zinadan başka bir sebeple karısını boşayan kimse onu zaniye yapmış olur, ve kim boşanmış kadınla evlenirse zina eder" (Matta 5:32) dediğine inanılır. ,Her ne zaman eşler evlilik hayatlarının onarılamaz olduğunu anlarsa, o zaman boşanmayı yasaklamanın onlara bir faydası olmaz. Hasta bir evlilik birliğini, eşlerin kendi istekleri dışında devam ettirmeye çalışmak ne etkili ne de mantıki bir şey olur.

Yahudilikte boşanma

Bir adam bir kadın alıp onunla evlendiği zaman vaki olacak ki, onda utanılacak bir şey bulduğu için, kadın onun gözünde lütuf bulmazsa, onun için boş kağıdını yazacak, ve onun eline verecek, ve onu evinden gönderecektir. Ve evinden ayrıldıktan sonra kadın gidip başka bir erkeğin karısı olabilir. Ve sonraki adam da ondan nefret ederse ve onun için boş kağıdını yazarsa, ve onun eline verip onu evinden gönderirse; yahut onu kendisine karı olarak almış olan sonraki adam ölürse; onu göndermiş olan evvelki kocası, kadın murdar edildikten sonra onu kendisine tekrar karı olarak alamaz (Tesniye, 24:1–4).

Yahudi kanununa göre bir erkek karısını herhangi bir nedenle veya hiçbir neden göstermeden boşayabilir. Hatta Yahudi kanunu, bazı durumlar karşısında boşanmayı gerekli kılar: bir koca evlilik dışı ilişkiye giren karısını affetse bile boşamakla yükümlüdür. Genelde Yahudilikte boşanma zordur.

Talmut, kısır bir kadını (on yıllık dönemde çocuğu olmayan) boşamayı da zorunlu hale getirmiştir: "Hahamlarımız, eğer erkek bir kadını eş olarak alır ve on yıl yaşayıp da çocuğu olmazsa, o kadını boşaması gerektiğini düşünür." (yeb 64a)

İslam dininde boşanma (talak)

Allah (c.c) kuranı kerimde evlilik yapan erkeğe evlendiği hanımıyla iyi geçinmesini emreder.

Eşlerinizle (onlarla) iyi geçinin. Eğer onlardan hoşlanmazsanız (biliniz ki) Allah'ın hakkınızda çok hayırlı kılacağı bir şeyden de hoşlanmamış olabilirsiniz Nisâ - 19

- «hz Muhammed (a.s) buyurdular ki:
- لاَ يَفْرُكُ مُؤْمِنٌ مُؤْمِنَةٌ. إِنْ كَرِهَ مِنْهَا خُلُقًا رَضِىَ آخَرَ
- «Bir mü'min erkek, bir mü'min kadına buğz etmesin. Çünkü onun bir huyunu beğenmezse başka bir huyunu beğenir.«

أَبْغَضُ الْحَلَالِ إِلَى اللَّهِ الطَّلَاقُ»

- “Allah katında en sevilmeyen helal, boşanmadır.”
- İbn Mace, Ebu Davud

- Rasulullah buyurdu ki:
- «إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ لَا يُحِبُّ الذَّوَّاقِينَ وَلَا الذَّوَّاقَاتِ»
- "Allah sık sık kadın değiştiren çeşnici erkeklerle, sık sık koca değiştiren çeşnici kadınları sevmez."
- Kenzu’l-Ummal, IX, 662.

- Rasulullah buyurdu ki:

- "إِنَّ إِبْلِيسَ يَضَعُ عَرْشَهُ عَلَى الْمَاءِ، ثُمَّ يَبْعَثُ سَرَايَاهُ، فَأَدْنَاهُمْ مِنْهُ مَنْزِلَةً أَعْظَمُهُمْ فِتْنَةً، يَجِيءُ أَحَدُهُمْ فَيَقُولُ: فَعَلْتُ كَذَا وَكَذَا،

- "İblis arşını suyun üzerine kurar. Sonra da çetelerini gönderir. Bunlardan rütbece en yakın olan (itibarca en büyük olanı), fitnece en büyük olanıdır. Biri gelip, 'şunu şunu yaptım' der.

- فَيَقُولُ: مَا صَنَعْتَ شَيْئًا، قَالَ ثُمَّ يَجِيءُ أَحَدُهُمْ فَيَقُولُ: مَا تَرَكْتُهُ حَتَّى فَرَّقْتُ بَيْنَهُ وَبَيْنَ امْرَأَتِهِ، قَالَ: فَيُدْنِيهِ مِنْهُ وَيَقُولُ: نِعْمَ أَنْتَ "

- İblis 'hiçbir şey yapmamışsın' sözüyle karşılık verir. Sonra bir başkası daha gelir ve yaptıklarını anlatır; 'karısıyla aralarını ayırıncaya kadar peşlerini bırakmadım'. Bunun üzerine iblis, onu kendine yaklaştırır ve 'aferin sana (sen ne iyisin)' diyerek, iltifat eder.«
- Müslim, Sifatün-Münafikin, 67

Boşanma gerçekleşmeden yapılan uygulamalar

evlilik birliğini korumak için Kur'ân, hata içinde olan eşe pratiğe dönük öğütler verir. Kadının kötü davranışı evlilik birliğini ayrıntılı olarak anlatıldığı gibi dört çeşit tavsiyede bulunur:tehdit ediyorsa Kur'ân, kocaya aşağıdaki ayetlerde

وَالّٰتِى
تَخَافُونَ نُشُوزَهُنَّ فَعِظُوهُنَّ وَاهْجُرُوهُنَّ فِى الْمَضَاجِعِ
وَاضْرِبُوهُنَّ ۖ فَإِنْ أَطَعْنَكُمْ فَلَا تَبْغُوا عَلَيْهِنَّ سَبِيلًا ۗ
إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلِيًّا كَبِيرًا ﴿٣٤﴾

Size karşı saygısızlık(çirkeflik)yapan hanımlarınıza önce (1) öğüt verin; (bundan ders almazlarsa) (2). yatakta onlardan ayrı kalın; (bunun da tesiri görülmezse,) (3). onları (hafifçe ve yüzlerine vurmaksızın) dövün. Eğer itaat ederlerse, artık aleyhlerine yol aramayın. Unutmayın ki Allah, (sizden de, başka herkesten ve her şeyden de) çok yücedir, çok büyüktür. Nisâ : 34

وَاِنْ خِفْتُمْ شِقَاقَ بَيْنِهِمَا
فَابْعَثُوا حَكَمًا مِنْ اَهْلِهٖ وَحَكَمًا مِنْ اَهْلِهَا ۚ اِنْ يُّرِيْدَآ
اِصْلَاحًا يُّوَفِّقِ اللّٰهُ بَيْنَهُمَا ۗ اِنَّ اللّٰهَ كَانَ عَلِيْمًا خَبِيْرًا ٣٥

(4) (Ey mü’minler, bütün bunlara rağmen, eğer) karı–kocanın arasının açılmasından endişe duyarsanız, erkeğin ailesinden bir hakem ve kadının ailesinden bir hakem tayin edin; eğer taraflar uzlaştırmak dilerlerse, Allah da onların aralarını buldurur. (4:34–35)

Evliliği devam etmeme durumu

Boşanmak (talak)

FESİH (İPTAL)

Fesih,(evliliğin iptal olması geçersiz hale gelmesi Nikah kıydıktan sonra var olan veya sonradan meydana gelen bir eksiklik sebebiyle bozulmasıdır. Meselâ şahitlerin hepsi kadın ise veya yakın akraba teyze sütkardeş hala süt baba süt amc vs, eşlerden birinin dinden çıkması

TALAK (BOŞANMAK)

Sözlükte “serbest kalmak/serbest bırakmak, bağından kurtulmak/bağını çözmek” anlamındaki talâk kelimesi fıkıh terimi olarak belli lafızlarla nikâh akdinin bozulmasını ifade eder. Türkçe karşılığı boşama ve boşanmadır.

BOŞANMA
ÇEŞİTLERİ
NELERDİR?

Biçiminin Kur'an ve sünnetin belirlediği kurallara uygunluğu açısından boşanma **sünni ve bid'i olmak üzere** ikiye ayrılır. Sonucunda evlilik hayatına dönüş imkanı tanıyıp tanımaması bakımından da boşanmanın ric'î ve bain olmak üzere iki çeşidi vardır.

Ey Peygamber! Kadınları boşayacağınızda, onları iddetlerini gözeterek boşayın ve iddeti de sayın. Rabbiniz Allah'tan korkun. Apaçık bir hayasızlık yapmaları hali bir yana, onları evlerinden çıkarmayın, kendileri de çıkmasınlar. Bunlar Allah'ın sınırlarıdır. Kim Allah'ın sınırlarını aşarsa, şüphesiz kendine zulmetmiş olur. Bilemezsin, olur ki Allah, bundan sonra bir durum ortaya çıkarıverir. Talâk : 1

a- Sünnî Boşama: Sünnî boşama (talâk-ı sünni), Kur'an ve sünnetin talimatına uygun olan boşama biçimidir. Bu talâk biçiminin üç temel şartı vardır. Bunlar eşin hayız halinde bulunmaması, hayızdan temizlendikten sonra cinsî temasın olmaması ve boşanmanın her temizlik süresi içinde yalnız bir talakla yapılması ve bu şekilde üç aya yayılmasıdır.

b- Bid'î Boşama Kadını hayız günlerinde veya temizlik halinde cinsi temastan sonra yahut temizlik halinde birden fazla boşamak sünnete aykırı olduğundan bid'î boşama adını alır. Bu çeşit boşama dinen haram kılındığı için, bu yola başvuran koca günahkar olur; buna rağmen boşama geçerlidir, hukukî sonuçlarını doğurur. Hanefi, Şafiî, Malikî ve Hanbelî mezheplerine göre bid'î talâkla boşama geçerlidir. Ancak, bu yola başvuran kimse İslâm'ın koyduğu kurallara uymadığı için günaha girer.

Cenâb-ı Hak boşanmış kadınların üç hayız müddeti beklemeleri gerektiğini ifade ettikten sonra şöyle buyurmuştur:

وَبُعُولَتُهُنَّ أَحَقُّ بِرَدِّهِنَّ فِي ذَٰلِكَ إِنْ أَرَادُوا إِصْلَاحًا

“Kocaları gerçekten barışmak istiyorlarsa, bu iddet müddeti içinde onları tekrar almaya başkalarından daha çok hak sahibidirl

Diğer âyet-i kerîme ise şöyledir:

اَلطَّلَاقُ مَرَّتَانِ فَإِمْسَاكٌ بِمَعْرُوفٍ أَوْ تَسْرِيحٌ بِإِحْسَانٍ

“Talâk iki keredir. Artık ya iyilik ile tutmaktır veya güzellikle salıvermektir

c- Ric'î Boşama: Yeni bir nikâh akdi yapılmadan erkeğin eşiyle normal aile hayatına dönmesine imkan veren boşama şekline ric'î talâk denir. Ric'î talâkın başlıca üç şartı vardır. Bunlar;

1- Boşadığı karısıyla daha önceden fiilen evlenmiş, karı-koca hayatı yaşamış bulunmak;

2- Hanefilere göre sarih boşama (boşsun veya boşadım gibi.) sözleriyle boşamış olmak, şiddet ve mübalağa ifade eden bir kelime söylememiş olmak;

3- Üçüncü boşama hakkını kullanmamış olmaktır. Şayet koca üçüncü kez eşini boşadıysa kadın, bir başka erkekle evlenip ondan boşanmadıkça eşine geri dönemez.

Ric'î boşamadan sonra erkek eşine, “Evliliğimizi devam ettirmek istiyorum”, "Sana dönüyorum"demesi veya eşine şehvetle yaklaşması gibi fiillerle geri dönebilir.

Bâin (Dönüşü Ancak Nikâhla Gerçekleşen) Talâk

Evlilik ilişkisini sona erdiren ve yeni bir nikâh akdi yapılmadan aile hayatına geri dönüşü mümkün olmayan boşanmaya bâin talâk denir. Bâin talâk neticesinde eşler arasındaki evlilik bağı derhal sona erer.

Bâin talâk sonucu meydana gelen ayrılık, küçük bâin talâk (beynûnet-i suğra) ve büyük bâin talâk (beynûnet-i kübra) olmak üzere ikiye ayrılır. Boşama sayısı üçe ulaşmadıkça meydana gelen bâin talâka beynûnet-i suğra denir. Bu durumda eşler isterlerse şahitlerin huzurunda yapacakları yeni bir nikâh akdiyle ve yeni bir mehir belirleyerek tekrar evlilik hayatına dönebilirler. İster ric'î isterse bâin talâkla olsun sayısı üçe ulaşan talâk neticesinde eşler arasında beynûnet-i kübra (büyük ayrılık) meydana gelir. İslâm boşamayı üçle sınırladığından bundan sonra eşler yeni bir nikâh akdi yapamazlar. Bu şekilde boşanan eşlerin tekrar evlenebilmeleri için gerçekleşmesi zor olan bazı şartlar gerekir.

1- İddet süresi içinde evliliğe dönülmeyen ric'î boşama,
2- Nikâhtan sonra, fakat birleşmeden ve halvet-i sahihadan önce yapılan boşama,
3- Hanefilere göre kinayeli sözlerle veya mübalağa ve şiddet ifade eden sözle boşama,
4- Kadının isteğiyle bir bedel üzerine anlaşarak boşama (muhalaa),
5- Hakim kararıyla gerçekleşen boşanma,
6- Üçüncü talâkın kullanıldığı boşama bain talâk sonucunu doğurur. Üçüncü talâkın kullanılması dışındaki boşamalarda kadınla erkeğin ayrılığına beynunet-i sugra (küçük ayrılık) denir. Bu durumda eşler daha önceleri hiç boşanmamışlarsa yeni bir nikâh akdiyle evlilik hayatına dönebilirler. Üçüncü talâkın kullanılması durumunda ise eşler birbirinden kesin biçimde ayrılırlar. Buna, beynunet-i kübra (büyük ayrılık) denir. Bu durumda kadın başka bir erkekle gerçek bir evlilik tecrübesi yaşamadan ilk kocasıyla yeniden evlenemez. Bu husus Ayet-i Kerime ile beyan edilmiştir...

فَإِنْ طَلَّقَهَا فَلَا تَحِلُّ لَهُ مِنْ بَعْدُ حَتَّىٰ
تَنْكِحَ زَوْجًا غَيْرَهُ ۗ فَإِنْ طَلَّقَهَا فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِمَا أَنْ يَتَرَاجَعَا إِنْ
ظَنَّا أَنْ يُقِيمَا حُدُودَ اللَّهِ ۗ وَتِلْكَ حُدُودُ اللَّهِ يُبَيِّنُهَا لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ﴿٢٣٠﴾

Eğer erkek kadını (üçüncü defa) boşarsa, ondan sonra kadın bir başka erkekle evlenmedikçe onu alması kendisine helâl olmaz. Eğer bu kişi de onu boşarsa, (her iki taraf da) Allah'ın sınırlarını muhafaza edeceklerine inandıkları takdirde, yeniden evlenmelerinde beis yoktur. Bunlar Allah'ın sınırlarıdır. Allah bunları bilmek, öğrenmek isteyenler için açıklar. Bakara : 230

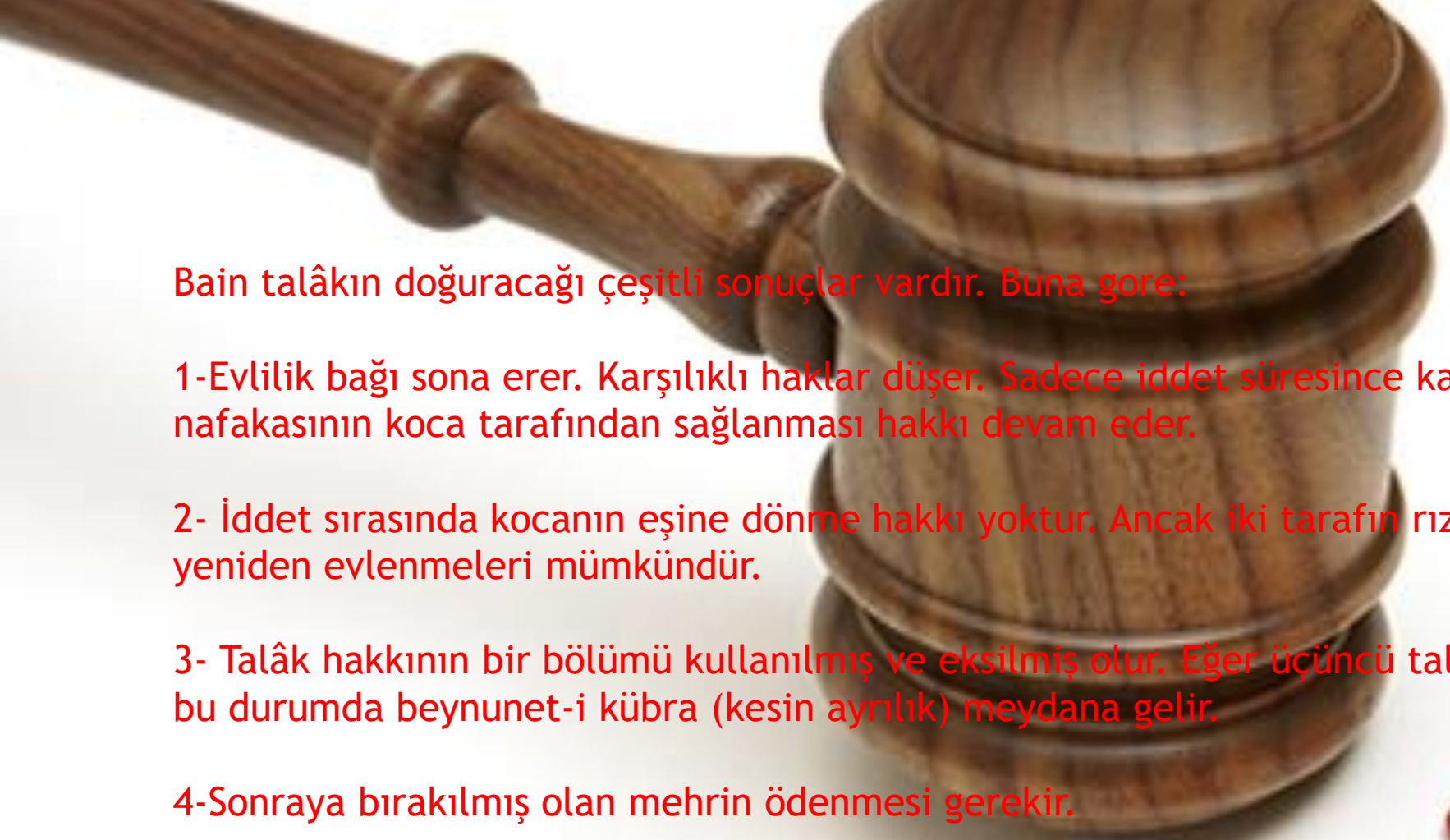

Bain talâkın doğuracağı çeşitli sonuçlar vardır. Buna gore:

1-Evlilik bağı sona erer. Karşılıklı haklar düşer. Sadece iddet süresince kadının koca evinde kalması ve nafakasının koca tarafından sağlanması hakkı devam eder.

2- İddet sırasında kocanın eşine dönme hakkı yoktur. Ancak iki tarafın rızasıyla ve yeni bir nikah ve mehirle yeniden evlenmeleri mümkündür.

3- Talâk hakkının bir bölümü kullanılmış ve eksilmiş olur. Eğer üçüncü talâk(boşama) hakkı da kullanılmışsa, bu durumda beynunet-i kübra (kesin ayrılık) meydana gelir.

4-Sonraya bırakılmış olan mehrin ödenmesi gerekir.

5- Eşlerden biri diğerine mirascı olamaz.

Boşama İçin Kullanılan Sözler:

İslâm hukukuna göre boşama için kullanılan sözler iki türlü olabilir.

Sarih (Açık) Sözler: Boşanmadan başka bir anlama gelmesi mümkün olmayan, örfen özellikle boşanma için kullanılan sözlerdir. "Seni boşadım, boşsun" gibi.

Kinayeli Sözler: Boşanma anlamına gelebileceği gibi, başka anlamlara da gelebilen sözlerdir. Kinayeli sözlerle yapılan boşamalarda ise Hanefîler'e ve Hanbeliler'e göre ya boşayanın buna niyet etmiş bulunması ya da halin boşama iradesine delâlet etmesi gerekir. Mâlikîler ve Şâfiîler ise bu durumda sadece niyete itibar eder, halin delâletini dikkate almazlar.

Boşanma Sayısı:

Kocanın bir evlilik içinde sahip olduğu boşama hakkı üçtür

اَلطَّلَاقُ مَرَّتَانِ ۖ فَإِمْسَاكٌ بِمَعْرُوفٍ أَوْ تَسْرِيحٌ بِإِحْسَانٍ ۗ وَلَا يَحِلُّ
لَكُمْ أَنْ تَأْخُذُوا مِمَّا آتَيْتُمُوهُنَّ شَيْئًا إِلَّا أَنْ يَخَافَا أَلَّا يُقِيمَا
حُدُودَ اللَّهِ ۖ فَإِنْ خِفْتُمْ أَلَّا يُقِيمَا حُدُودَ اللَّهِ ۙ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِمَا
فِيمَا افْتَدَتْ بِهِ ۗ تِلْكَ حُدُودُ اللَّهِ فَلَا تَعْتَدُوهَا ۚ وَمَنْ يَتَعَدَّ حُدُودَ
اللَّهِ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ ﴿٢٢٩﴾

فَإِنْ طَلَّقَهَا فَلَا تَحِلُّ لَهُ مِنْ بَعْدُ حَتَّىٰ
تَنْكِحَ زَوْجًا غَيْرَهُ ۗ فَإِنْ طَلَّقَهَا فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِمَا أَنْ يَتَرَاجَعَا إِنْ
ظَنَّا أَنْ يُقِيمَا حُدُودَ اللَّهِ ۗ وَتِلْكَ حُدُودُ اللَّهِ يُبَيِّنُهَا لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ﴿٢٣٠﴾

Boşama iki defadır. Bundan sonrası ya iyilikle tutmak ya da güzellikle salıvermektir. Kadınlara verdiklerinizden (boşanma esnasında) bir şey almanız size helâl olmaz. Ancak erkek ve kadın Allah'ın sınırlarında kalıp evlilik haklarını tam tatbik edememekten korkarlarsa bu durum müstesna. (Ey müminler!) Siz de karı ile kocanın, Allah'ın sınırlarını, hakkıyla muhafaza etmelerinden kuşkuya düşerseniz, kadının (erkeğe) fidye vermesinde her iki taraf için de sakınca yoktur. Bu söylenenler Allah'ın koyduğu sınırlardır. Sakın onları aşmayın. Kim Allah'ın sınırlarını aşarsa işte onlar zalimlerdir. Bakara : 229

Eğer erkek kadını (üçüncü defa) boşarsa, ondan sonra kadın bir başka erkekle evlenmedikçe onu alması kendisine helâl olmaz. Eğer bu kişi de onu boşarsa, (her iki taraf da) Allah'ın sınırlarını muhafaza edeceklerine inandıkları takdirde, yeniden evlenmelerinde beis yoktur. Bunlar Allah'ın sınırlarıdır. Allah bunları bilmek, öğrenmek isteyenler için açıklar. Bakara : 230

İddet: boşama sürresi

يَا اَيُّهَا النَّبِيُّ اِذَا طَلَّقْتُمُ النِّسَآءَ فَطَلِّقُوهُنَّ لِعِدَّتِهِنَّ وَاَحْصُوا
الْعِدَّةَ ۚ وَاتَّقُوا اللّٰهَ رَبَّكُمْ ۚ لَا تُخْرِجُوهُنَّ مِنْ بُيُوتِهِنَّ وَلَا يَخْرُجْنَ
اِلَّآ اَنْ يَّاْتِينَ بِفَاحِشَةٍ مُّبَيِّنَةٍ ۭ وَتِلْكَ حُدُودُ اللّٰهِ ۭ وَمَنْ يَّتَعَدَّ
حُدُودَ اللّٰهِ فَقَدْ ظَلَمَ نَفْسَهٗ ۭ لَا تَدْرِي لَعَلَّ اللّٰهَ يُحْدِثُ بَعْدَ
ذٰلِكَ اَمْرًا ۝١

Ey Peygamber! Kadınları boşayacağınızda, onları iddetlerini gözeterek boşayın ve iddeti de sayın. Rabbiniz Allah'tan korkun. Apaçık bir hayasızlık yapmaları hali bir yana, onları evlerinden çıkarmayın, kendileri de çıkmasınlar. Bunlar Allah'ın sınırlarıdır. Kim Allah'ın sınırlarını aşarsa, şüphesiz kendine zulmetmiş olur. Bilemezsin, olur ki Allah, bundan sonra bir durum ortaya çıkarıverir. (65/1)

فَاِذَا بَلَغْنَ اَجَلَهُنَّ فَاَمْسِكُوهُنَّ بِمَعْرُوفٍ
اَوْ فَارِقُوهُنَّ بِمَعْرُوفٍ وَّاَشْهِدُوا ذَوَيْ عَدْلٍ مِّنْكُمْ وَاَقِيمُوا
الشَّهَادَةَ لِلّٰهِ ۭ ذٰلِكُمْ يُوعَظُ بِهٖ مَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللّٰهِ وَالْيَوْمِ
الْاٰخِرِ ۭ وَمَنْ يَّتَّقِ اللّٰهَ يَجْعَلْ لَّهٗ مَخْرَجًا ۙ ۝٢

İddet müddetlerini doldurduklarında onları ya meşru ölçüler içerisinde (nikâhınız altında) tutun veya onlardan iyilikle ayrılın. İçinizden adalet sahibi iki kişiyi de şahit tutun. Şahitliği Allah için yapın. İşte bu, Allah'a ve ahiret gününe inananlara verilen öğüttür. Kim Allah'tan korkarsa, Allah ona bir çıkış yolu ihsan eder

وَيَرْزُقْهُ مِنْ حَيْثُ

لَا يَحْتَسِبُ ۚ وَمَنْ يَتَوَكَّلْ عَلَى اللّٰهِ فَهُوَ حَسْبُهٗ ۚ اِنَّ اللّٰهَ بَالِغُ اَمْرِهٖ ۚ

قَدْ جَعَلَ اللّٰهُ لِكُلِّ شَيْءٍ قَدْرًا ۝٣

Ve ona beklemediği yerden rızık verir. Kim Allah'a güvenirse O, ona yeter. Şüphesiz Allah, emrini yerine getirendir. Allah her şey için bir ölçü koymuştur. (65/3)

وَالّٰٓـِٔيْ يَئِسْنَ مِنَ الْمَحِيْضِ

مِنْ نِّسَآئِكُمْ اِنِ ارْتَبْتُمْ فَعِدَّتُهُنَّ ثَلٰثَةُ اَشْهُرٍ ۙ وَّالّٰٓـِٔيْ لَمْ يَحِضْنَ ۭ

وَاُولَاتُ الْاَحْمَالِ اَجَلُهُنَّ اَنْ يَّضَعْنَ حَمْلَهُنَّ ۭ وَمَنْ يَّتَّقِ اللّٰهَ

قصر

يَجْعَلْ لَّهٗ مِنْ اَمْرِهٖ يُسْرًا ۝٤

Kadınlarınız içinden âdetten kesilmiş olanlarla, âdet görmeyenler hususunda tereddüt ederseniz, onların bekleme süresi üç aydır. Gebe olanların bekleme süresi ise, yüklerini bırakmaları (doğum yapmaları)dır. Kim Allah'tan korkarsa, Allah ona işinde bir kolaylık verir. (65/4)

ذٰلِكَ اَمْرُ اللّٰهِ اَنْزَلَهٗٓ اِلَيْكُمْ ؕ

وَمَنْ يَّتَّقِ اللّٰهَ يُكَفِّرْ عَنْهُ سَيِّاٰتِهٖ وَيُعْظِمْ لَهٗٓ اَجْرًا ۝٥

İşte bu, Allah'ın size indirdiği buyruğudur. Kim Allah'tan korkarsa Allah onun kötülüklerini örter ve onun mükâfatını arttırır. Talâk : 5

اَسْكِنُوْهُنَّ مِنْ حَيْثُ سَكَنْتُمْ مِّنْ وُّجْدِكُمْ وَلَا تُضَآرُّوْهُنَّ لِتُضَيِّقُوْا

عَلَيْهِنَّ ؕ وَاِنْ كُنَّ اُولَاتِ حَمْلٍ فَاَنْفِقُوْا عَلَيْهِنَّ حَتّٰى يَضَعْنَ حَمْلَهُنَّ ۚ

فَاِنْ اَرْضَعْنَ لَكُمْ فَاٰتُوْهُنَّ اُجُوْرَهُنَّ ۚ وَاْتَمِرُوْا بَيْنَكُمْ بِمَعْرُوْفٍ ۚ

وَاِنْ تَعَاسَرْتُمْ فَسَتُرْضِعُ لَهٗٓ اُخْرٰى ؕ ۝٦

Onları gücünüz ölçüsünde oturduğunuz yerin bir bölümünde oturtun, onları sıkıştırıp (gitmelerini sağlamak için) kendilerine zarar vermeye kalkışmayın. Eğer hâmile iseler, doğum yapıncaya kadar nafakalarını verin. Sizin için çocuğu emzirirlerse onlara ücretlerini verin, aranızda uygun bir şekilde anlaşın. Eğer anlaşamazsanız çocuğu, başka bir kadın emzirecektir. (65/6)

NAFAKA NASIL OLMALI

لِيُنفِقْ ذُو سَعَةٍ مِّن سَعَتِهِۦ ۖ

وَمَن قُدِرَ عَلَيْهِ رِزْقُهُۥ فَلْيُنفِقْ مِمَّآ ءَاتَىٰهُ ٱللَّهُ ۚ لَا يُكَلِّفُ ٱللَّهُ نَفْسًا

إِلَّا مَآ ءَاتَىٰهَا ۚ سَيَجْعَلُ ٱللَّهُ بَعْدَ عُسْرٍ يُسْرًا ۝٧

İmkânı geniş olan, nafakayı imkânlarına göre versin; rızkı daralmış bulunan da Allah'ın kendisine verdiği kadarından nafaka ödesin. Allah hiç kimseyi verdiği imkândan fazlasıyla yükümlü kılmaz. Allah, bir güçlükten sonra

İddet süresi

وَإِذَا طَلَّقْتُمُ النِّسَآءَ فَبَلَغْنَ أَجَلَهُنَّ فَأَمْسِكُوهُنَّ بِمَعْرُوفٍ
أَوْ سَرِّحُوهُنَّ بِمَعْرُوفٍ ۖ وَلَا تُمْسِكُوهُنَّ ضِرَارًا لِّتَعْتَدُوا ۚ وَمَن
يَفْعَلْ ذَٰلِكَ فَقَدْ ظَلَمَ نَفْسَهُ ۚ وَلَا تَتَّخِذُوا آيَاتِ اللَّهِ هُزُوًا ۚ وَاذْكُرُوا
نِعْمَتَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَمَا أَنزَلَ عَلَيْكُم مِّنَ الْكِتَابِ وَالْحِكْمَةِ
يَعِظُكُم بِهِ ۚ وَاتَّقُوا اللَّهَ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿٢٣١﴾

Kadınları (geri dönmesi mümkün bir boşama şekli ile) boşadığınızda, bekleme süreleri (üç adet dönemi)ni bitirdiler mi, ya (yeniden nikahla) onları güzellikle tutun, ya da güzellikle bırakın, haklarına tecavüz etmek için onlara zarar verecek şekilde tutmayın; böyle yapan, şüphesiz kendisine yazık etmiş olur. Allah’ın âyetlerini de alaya

Kocası Ölen Kadının İddeti (süresi)

وَالَّذِينَ يُتَوَفَّوْنَ مِنكُمْ وَيَذَرُونَ أَزْوَاجًا يَتَرَبَّصْنَ بِأَنفُسِهِنَّ
أَرْبَعَةَ أَشْهُرٍ وَعَشْرًا ۖ فَإِذَا بَلَغْنَ أَجَلَهُنَّ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ
فِيمَا فَعَلْنَ فِي أَنفُسِهِنَّ بِالْمَعْرُوفِ ۗ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ
خَبِيرٌ ٢٣٤

İçinizden vefat edenlerin geriye bıraktıkları eşleri, kendilerini tutup, dört ay on gün beklerler; (bu süre içinde yeniden evlenmeye yeltenmez, süslenip görücüye çıkmazlar.) Sürelerini doldurduklarında, kendi haklarında meşrû sınırlar çerçevesinde verecekleri karardan ve ortaya koyacakları davranışlardan dolayı size bir vebal yoktur. Allah, her ne yaparsanız, hepsinden hakkıyla haberdardır. (2:234)

وَالَّذِينَ يُتَوَفَّوْنَ مِنْكُمْ وَيَذَرُونَ اَزْوَاجًا ۚ وَصِيَّةً
لِاَزْوَاجِهِمْ مَتَاعًا اِلَى الْحَوْلِ غَيْرَ اِخْرَاجٍ ۚ فَاِنْ خَرَجْنَ
فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ فِى مَا فَعَلْنَ فِىٓ اَنْفُسِهِنَّ
مِنْ مَعْرُوفٍ ۗ وَاللّٰهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ٢٤٠

Sizden ölüp de (dul) eşler bırakan kimseler, zevcelerinin, evlerinden çıkarılmadan, bir yıla kadar bıraktıkları maldan faydalanmaları hususunda (sağlıklarında) vasiyet etsinler. Eğer o kadınlar, (kendiliklerinden) çıkıp giderlerse, kendileri hakkında yaptıkları meşru şeylerden size bir günah yoktur. Allah azîzdir, hakîmdir. Bakara : 240

Kadının İddeti(yeni evlilik yapma süresi)

يَٰٓأَيُّهَا

ٱلَّذِينَ ءَامَنُوٓا۟ إِذَا نَكَحْتُمُ ٱلْمُؤْمِنَٰتِ ثُمَّ طَلَّقْتُمُوهُنَّ مِن قَبْلِ

أَن تَمَسُّوهُنَّ فَمَا لَكُمْ عَلَيْهِنَّ مِنْ عِدَّةٍ تَعْتَدُّونَهَا ۖ

فَمَتِّعُوهُنَّ وَسَرِّحُوهُنَّ سَرَاحًا جَمِيلًا ﴿٤٩﴾

Ey iman edenler! Mümin kadınları nikâhlayıp da, henüz zifafa girmeden onları boşarsanız, onları sayacağınız bir iddet süresince bekletme hakkınız yoktur. O halde onları (bir bağışla) memnun edin ve onları güzel bir şekilde serbest bırakın. Ahzâb : 49

Sarhoşken Boşama:

Sarhoşun durumu iki farklı şekilde ele alınıp incelenmiştir.

1. Sarhoşluk verici maddeyi bilmeyerek veya zorla alanlarla ilâç gibi bir madde içinde meşru bir şekilde alanlar

İslâm hukukçularının tamamı birinci gruptakilerin dinen ve hukuken sorumlu tutulmayacak bir durumda olduklarını ve bu sebeple bunların hukukî ve cezaî ehliyetlerinin bulunmadığını kabul etmektedirler. Buna göre bu grupta yer alan bir kimsenin eşini boşaması geçerli değildir.

2. Bilerek ve isteyerek keyif verici bir madde olarak alanlar

Tartışmalı olan ikinci gruptakilerin durumudur. Hukukçuların ekserisine özellikle Hanefîler'e, İmam Mâlik ve Şafiî'ye, Şa'bî, Evzaî ve Saîd b. Müseyyeb'e göre sarhoşun eda (fiil) ehliyeti tamdır; bunun sonucu olarak da boşaması geçerlidir. Hz. Osman, Ömer b. Abdülazîz, Hanefîler'den Tahâvî ve Kerhî, Şâfiîler'den Müzenî ve Hanbelîler'in bir görüşüne göre sarhoşluğun nasıl meydana geldiği değil, doğurduğu sonuçlar önemlidir. Dolayısıyla normal düşünme kabiliyetini kaybeden sarhoşun eda ehliyeti yoktur. Sonuçta boşaması da geçerli değildir.

ŞAKA ILE BOŞAMA:

Şaka ile yapılan talâk da hukukçuların ekserisine göre geçerlidir. Boşanmanın normal olarak herhangi bir mahkeme kararına gerek olmaksızın tek taraflı irade beyanıyla gerçekleşiyor olması böyle bir tedbiri gerekli kılmış olmalıdır. Hadiste şöyle buyurulmuştur:

ثَلاَثٌ جِدُّهُنَّ جِدٌّ وَهَزْلُهُنَّ جِدٌّ اَلنِّكَاحُ وَالطَّلاَقُ وَالرَّجْعَةُ

“Üç şeyin ciddisi de ciddi, şakası da ciddidir. Nikah, talak ve ric’î boşamada eşine dönme.”[1]

Çok öfkeli olan kişinin boşaması:

Öte yandan ne söylediğini ve ne yaptığını bilmeyecek derecede öfkelenmiş ve kendisi üzerindeki kontrolünü kaybetmiş bir kimsenin boşamasının geçerli olmadığı da genellikle kabul edilmek-tedir.

Özet olarak, İslâm, evliliğin tehlikeye düşmesi veya gerginliğin artması durumunda evliliği kurtarmak için eşlere uygulanabilir çözümler önerir. Eğer eşlerden birisi evlilik birliğini tehlikeye atarsa, bu kutsal bağı kurtarmak için Kur'ân, mümkün ve etkili olan tüm çarelerin yapılmasını diğer eşe tavsiye eder. Eğer alınan bu çareler başarısız olursa, bu durumda İslâm, eşlerin barış içinde ve dostça ayrılmalarına izin verir

SUNDU

TEŞEKKÜR
EDERİM
DİNLEDİĞİNİZ
İÇİN.

İBRAHİM BÖLÜKBAŞI